

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध (सूचना प्रविधि विज्ञ पद) सेवाका सबै समूह / उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णा ङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।
 - पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
 - दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
 - तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।
 - चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति - २०६८/०८/२८

प्रथम पत्र :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

अङ्क :- ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सरकारको स्वरूप
 - १.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.४ नेपालको वर्तमान संविधान
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
 - २.४ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - २.५ निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरू
 - २.६ सार्वजनिक उत्तरदायित्व
 - २.८ जनतालाई पुऱ्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपाय
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त
 - ३.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरू (Attributes)
 - ३.३ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू
 - ३.३.१ नेतृत्व
 - ३.३.२ उत्प्रेरणा
 - ३.३.३ निर्णय प्रक्रिया
 - ३.३.४ समन्वय
 - ३.३.५ सहभागितामूलक व्यवस्थापन
 - ३.३.६ टोलीगत कार्य (Team Work)
 - ३.४ वार्ता, सम्झौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरू र मस्यौदा तयारी प्रक्रिया
४. विकासका आयामहरू
 - ४.१ विकास प्रशासनको सिद्धान्त र व्यवहार
 - ४.२ योजना, परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
 - ४.३ आवधिक योजना र कार्यक्रम
 - ४.४ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.५ दिगो विकास
 - ४.६ विकेन्द्रीकरण
 - ४.७ मानवीय संसाधन विकास

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्ग, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध (सूचना प्रविधि विज्ञ पद)
सेवाका सबै समूह / उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

- ४.८ गरीबी निवारण
 - ४.९ सुशासन
 - ४.१० मिश्रित अर्थतन्त्र
 - ४.११ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
 - ४.१२ विश्वव्यापीकरण
 - ४.१३ निजीकरण
 - ४.१४ विकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.१५ जनसंख्या र बसाँईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

९ समाप्त ९

प्रथम पत्र खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धि सामान्य विषय

अङ्क-५०

१. ऐन तथा नियमावलीहरु :

- १.१ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- १.२ सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- १.३ विद्युतिय कारोवार ऐन, २०६३
- १.४ Copyright Act, 2059 B.S.

२. नीतिहरु :

- २.१ राष्ट्रिय सञ्चार नीति, २०४९
- २.२ सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दिर्घकालीन नीति, २०५९
- २.३ सूचना प्रविधि नीति, २०६७
- २.४ दुर सञ्चार नीति, २०६०
- २.५ Broadband Policy

३. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरु :

- ३.१ ITU (International Telecommunication Union)
- ३.२ ICAO (Smart Card)
- ३.३ WTO, SAFTA, BIMSTEC (IT Related Provisions)
- ३.४ SDG (Sustainable Development Goal)
- ३.५ Ministry of Science & Technology (MoST), High Level Commission for Information Technology (HLCIT), National Information Technology Center (NITC), Office of Controllers for Certification Authorities (OCCA)
- ३.६ सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित विभिन्न राष्ट्रिय पेशागत एसोसिएशनहरु (CAN, ACEN, ITPF, ISPAN, etc)

४. विविध

- ४.१ चालु आवधिक योजना (सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित मात्र)
- ४.२ ISO standards
- ४.३ WWW Standards and Regulations
- ४.४ Internet Standards and Regulations

५ समाप्त ५